

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 168
van **CATHY COUDYSER**
datum: 22 februari 2016

aan **SVEN GATZ**
VLAAMS MINISTER VAN CULTUUR, MEDIA, JEUGD EN BRUSSEL

Digitaal erfgoed - Digitaliseringsprojecten in Vlaanderen

Het duurzaam beheren, behouden en beschikbaar stellen van digitaal erfgoed zijn in de komende jaren belangrijke beleidsmatige aandachtspunten voor Vlaanderen.

Digitaal erfgoed is meer dan een verzameling digitale reproducties die gebruiksgemak vergroten en conservering ondersteunen: het heeft een intrinsieke waarde die continu evolueert. Digitalisering betreft niet alleen de omzetting van analoge (cultuur)objecten in digitale tegenhangers (tekst, beeld, audio, video). Digitalisering heeft ook betrekking op de ontwikkeling van kennissystemen om het door instellingen beheerde erfgoed in een context te kunnen plaatsen. Ten slotte wordt met het begrip digitalisering ook verwezen naar de ontwikkelingen bij de productie van kennis en cultuur.

Digitaal erfgoed wordt niet begrensd door plaats, tijd of thema en is daardoor de preservatietechniek bij uitstek geworden; aanvullend op het fysiek bewaren van erfgoed. Verschillende spelers uit het cultureel-erfgoedveld brengen die kennissystemen inmiddels in de praktijk en zetten de schouders onder diverse digitaliseringsprojecten. Dat gaat van gevestigde instellingen en sectorale en landelijke organisaties tot Europeana, de organisatie die het Europees cultureel en wetenschappelijk erfgoed via een inter-sectorieel portaal ter beschikking stelt.

1. Welke digitaliseringsprojecten zijn momenteel lopende binnen Vlaanderen en worden gefinancierd door de Vlaamse minister van Cultuur? Welke digitaliseringsprojecten werden in de periode 2011-2015 ondersteund vanuit de begroting Cultuur?

Graag een overzicht van de projecten met vermelding van volgende elementen:

- a) doelstelling van het project;
 - b) uitvoerder (partners) van het project;
 - c) looptijd van het project;
 - d) (jaarlijkse) ondersteuning aan het project;
 - e) evaluatie van het project (indien afgerond).
2. Heeft de minister, gelet op het feit dat het proces van de interne staatshervorming volop lopende is en inventarissen opgesteld worden, een zicht op de culturele digitaliseringsprojecten die ondersteund worden door de verschillende provincies?

Kan de minister een overzicht bezorgen van de initiatieven en projecten die ondersteund worden door de provincies (in 2014 en 2015), welke middelen hiervoor

voorzien werden door de provincies en (desgevallend) het aantal personeelsleden dat zich hiermee bezighoudt?

3. In hoeverre maken de actoren binnen de cultureel-erfgoedsector gebruik van kennissystemen om het door instellingen beheerde erfgoed in een context te kunnen plaatsen? Welke evoluties zijn daar merkbaar?

ANTWOORD

op vraag nr. 168 van 22 februari 2016

van **CATHY COUDYSER**

1. Gezien digitale technologie een impact heeft op alle processen van een cultureel-erfgoedwerking, is elke in dit veld (gesubsidieerde) organisatie in mindere of meerdere mate bezig met de implementatie van digitale technologie in de eigen werking. Het gaat immers om processen met betrekking tot een brede waaier aan activiteiten: creatie, bewaring / conservering, catalogisering, online publicatie, uitwisseling en koppeling, hergebruik, ... Het geheel van deze keten is belangrijk met het oog op digitale zichtbaarheid, bruikbaarheid en houdbaarheid van (digitaal) cultureel erfgoed in Vlaanderen.

Voor een aantal organisaties (zoals o.m. Lukasweb, Vlaamse Erfgoedbibliotheek, Vlaamse Kunstcollectie, FARO Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed, PACKED als expertisecentrum voor digitaal erfgoed) betreft dit een aanzienlijk onderdeel van het takenpakket. Omdat dit om duurzame oplossingen moet gaan, overstijgt dit de projectmatige aanpak en is dit ingebed in de structurele werking.

Onderstaand overzicht betreft de projecten met link naar digitalisering die sinds 2011 gesubsidieerd werden in kader van Cultureel-erfgoeddecreet (drie types) en de werkingsmiddelen e-cultuur, aangevuld met de gevraagde informatie:

Cultureel-erfgoeddecreet

1. Projecten waarvoor cofinanciering door een internationale instantie vereist is (projecten in de context van Europeana)

Linked Heritage:

- a) Het project, voluit 'Linked Heritage – Metadata, Standards, Persistent Identification and Linked Data System for a digital cultural heritage in Europe', had als doel gedigitaliseerde content aan te leveren aan Europeana, deze content te verrijken en het gebruik van de al aanwezige content in Europeana te verbeteren. Het project werd mee gefinancierd door het CIP-ICT PSP subsidieprogramma van de Europese Commissie.
- b) PACKED (partner in het consortium)
- c) april 2011 tot september 2013
- d) 7800 euro
- e) Uit het (uitvoerige) *review report* van de Europese Commissie lichten we volgende algemene conclusie: 'the project has achieved most of its objectives and goals for the period with relatively minor deviations'.

Digitizing Contemporary Art (DCA):

- a) Het project had tot doel hedendaagse kunstobjecten uit kleine tot middelgrote musea en andere kunstinstituten te digitaliseren.
- b) PACKED (coördinator van het project); Mu.ZEE (partner in het consortium); argos (partner in het consortium)
- c) januari 2011 tot juni 2013
- d) 352.000 euro (verdeeld over de drie Vlaamse partners)
- e) De financiële afhandeling van het project loopt nog.

Partage Plus:

- a) Het project heeft 75.000 objecten in Art nouveau-stijl (juwelen, affiches, meubels, glasramen, aardewerk, architectuur...) gedigitaliseerd en via de website Europeana ontsloten aan het publiek. Deze databank werd bovendien aangevuld met 2000 3D-modellen.
- b) Design Museum Gent (partner in het consortium)
- c) januari 2012 tot maart 2014
- d) 15.330 euro
- e) Uit het (uitvoerige) review report van de Europese Commissie lichten we volgende algemene conclusie: 'The project has achieved some of its objectives; however, corrective action will be required.'

Europeana Fashion:

- a) Het project had als doel meer dan 700.000 uitzonderlijke content van mode-erfgoed uit de meest vooraanstaande Europese musea, modefotografen en private mode-archieven te delen via Europeana.
- b) Modemuseum Provincie Antwerpen (partner in het consortium)
- c) maart 2012 tot maart 2015
- d) 56.850 euro
- e) Uit het (uitvoerige) review report van de Europese Commissie lichten we volgende algemene conclusie: 'The project has fully achieved its objectives and goals for the period and has even exceeded expectations'.

Daguerreobase:

- a) Het doel van het project bestond er in 25.000 beelden van Europese daguerreotypieën met hun beschrijvingen te verzamelen en samen te brengen in één databank.
- b) Fotomuseum Provincie Antwerpen (coördinator van het project)
- c) november 2012 tot april 2015
- d) 51.575 euro
- e) Op dit moment is de evaluatie door de Europese Commissie nog niet afgerond.

AthenaPlus:

- a) AthenaPlus bouwde als best practice netwerk verder op de succesvolle ervaringen uit het voorbije ATHENA-project. PACKED vzw stond binnen dit project mee in voor het realiseren van online tools voor hergebruik van digitale cultureel-erfgoedcontent.
- b) PACKED (partner in het consortium)
- c) maart 2013 tot augustus 2015
- d) 29.580 euro
- e) Op dit moment is de evaluatie door de Europese Commissie nog niet afgerond.

Europeana Space:

- a) Het doel van dit project is om binnen de sector van de creatieve industrie nieuwe kansen voor tewerkstelling en economische groei te creëren, gebaseerd op Europa's rijke digitaal cultureel-erfgoedbronnen. Het project zal een open omgeving voorzien voor de ontwikkeling van applicaties en diensten gebaseerd op digitale culturele content. PACKED werkt in het project mee aan de ondersteuning op vlak van intellectueel eigendomsrecht, en coördinatie van de ontwikkeling van enkele educatieve demonstrators.
- b) PACKED (partner in het consortium)
- c) maart 2014 tot februari 2017
- d) 33.800 euro
- e) Het project loopt nog. Bij de eerste tussentijdse evaluatie (april 2015) trok de Europese Commissie de volgende conclusie: 'the project has achieved

most of its objectives and goals for the period with relatively minor deviations'.

Europeana Food and Drink:

- a) Het project wil het hergebruik van digitale culturele bronnen via Europeana promoten en dit in samenwerking met de creatieve industrie. Concreet wil het de creatieve industrie aanzetten om digitaal erfgoed van eten en drinken commercieel aan te wenden. Dat hergebruik moet een breed publiek warm maken voor het erfgoed. Samen met de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis ontwikkelde CAG een virtuele en rondreizende expo. CAG is daarnaast ook verantwoordelijk voor het ter beschikking stellen van 1000 hogeresolutiebeelden in de Europeana databank.
- b) Centrum voor Agrarische Geschiedenis (partner in het consortium)
- c) januari 2014 tot juni 2016
- d) 22.900 euro
- e) Het project loopt nog. Bij de eerste tussentijdse evaluatie (juni 2015) trok de Europese Commissie de volgende conclusie: 'the project has achieved some of its objectives; however, corrective action will be required.'

2. Ontwikkelingsgerichte cultureel-erfgoedprojecten

Inventarisatie van Antifonaria bewaard in Vlaanderen (fase 3 van 3):

- a) Het project beoogde de volledige inventarisatie van handgeschreven antifonaria in Vlaanderen (exclusief Brussel). Op die manier wilde het bijdragen tot een herwaardering van het Vlaamse gregoriaans erfgoed en het een sterkere (inter-)nationale uitstraling geven. In functie van een grotere toegankelijkheid van het muzikaal erfgoed en om onnodige manipulatie van de stukken zelf te vermijden – ten dienste van een betere conservatie – werd binnen het project ook beslist om (een selectie van) de oudste en belangrijkste handschriften te digitaliseren.
- b) Alamire Foundation
- c) april 2011 tot maart 2012
- d) 55.000 euro
- e) De beoogde doelstellingen werden volledig gerealiseerd

Mercator Digitaal:

- a) Dit project wilde het oeuvre van Mercator (als resultaat van zijn wetenschappelijk onderzoek om praktische cartografische problemen op te lossen) in het feestjaar 2012 opnieuw in de publieke aandacht brengen, o.a. via het opwaarderen van het erfgoed door het te digitaliseren.
- b) Stedelijke Musea Sint-Niklaas
- c) februari 2011 tot december 2012
- d) 96.280 euro
- e) Het project werd uitgevoerd zoals aangegeven in de aanvraag. Bepaalde technische keuzes moesten onderweg aangepast worden, maar de aanvrager lichtte deze aanpassingen voldoende toe in het afrekeningsdossier.

Liber Floridus (fase 3 van 3):

- a) Het project betrof een inleefftentoonstelling rond het topstuk Liber Floridus. In samenwerking met het STAM wilde de vakgroep Geografie van de universiteit Gent de wereld van het Liber Floridus evoceren.
- b) Universiteit Gent - Vakgroep Geografie
- c) oktober 2011 tot maart 2012
- d) 92.100 euro
- e) De laatste fase werd correct uitgevoerd en er werd rekening gehouden met de geformuleerde aandachtspunten.

MAGIS Brugge:

- a) Het Bruggemuseum wilde de 16de-eeuwse kaart van Brugge van de hand van Marcus Gheeraerts digitaal analyseren en dynamisch ontsluiten. Het project bestond uit de digitale ontrafeling en ontleding van de volledige kaart en de creatie van een gebruiksvriendelijk digitaal kennisplatform. Verder werd externe informatie aan het digitale kaartbestand gekoppeld en werd een web-toepassing en opstelling in museale context geconstrueerd.
- b) Bruggemuseum
- c) maart 2012 tot juni 2015
- d) 231.020 euro
- e) Het project werd positief geëvalueerd.

Digitale containers voor preservatie:

- a) Dit project wilde kleine erfgoedinstellingen in staat stellen hun digitaal erfgoed te verpakken in een container volgens een standaard naar hun keuze. Op deze manier werd een belangrijke bijdrage geleverd aan de langetermijnbewaring van ons erfgoed. Verder wilde men de kennis verdiepen over (dit onderdeel van) digitaal archiveren in de sector.
- b) Universiteit Gent
- c) februari 2012 tot maart 2013
- d) 66.220 euro
- e) De SIP-creator werd ontwikkeld. De software wordt aangeboden via CEST en een workshop werd georganiseerd. Het project werd ook voorgesteld op verschillende infomomenten.

Naar een digitaal depotmodel voor kleine archiefinstellingen:

- a) Het project had vijf doelstellingen: het opstellen van procedures met betrekking tot de overdracht van digitaal archief door archiefvormers, het opstellen van informatiebeheersplannen voor verschillende types vzw's en feitelijke verenigingen, de professionele ontwikkeling van een semi-automatische structuur, het opstellen van procedures met betrekking tot het algemeen beheer van het digitaal archief (documentatie van CEST) en het aanbieden van een oplossing voor de opslag van statisch digitaal archief.
- b) Archief en Museum van het Vlaams leven te Brussel (AMVB)
- c) februari tot december 2012
- d) 65.520 euro
- e) Er werd een gemeenschappelijke stuurgroep opgericht met het project 'Digitale containers voor preservatie' waardoor de expertise uit de bibliotheeksector met die uit de archiefsector gecombineerd werd. Dit betekende wel dat de doelstellingen en prioriteiten herbekeken/afgestemd moesten worden en dat de voorbereidende fase van dit project (SODA: stappenplan overdracht digitaal archief) uitliep. SODA werkte duidelijke en praktische procedures uit voor de opname van digitale bestanden en het bewaren van de bijhorende metadata in het archief op een geordende en gecontroleerde manier. De resultaten worden opgenomen in *Arduin* (juni 2013), in CEST, op studiedagen (Informatie aan Zee, ...) en in de dagelijkse werking van AMVB.

Itinera Nova (fase 3 van 3):

- a) Het project wilde de registers van de Leuvense schepenbank ontsluiten door de ontwikkeling van een nieuw instrumentarium en de uitwerking van een totaalconcept voor het digitaal toegankelijk maken. Het stadsarchief stelde daarbij innovatie en expertiseopbouw centraal. Tijdens deze derde fase werd ingezet op het verder digitaliseren van de registers uit de derde selectieperiode (1710-1795), het testen en trachten te implementeren van nieuwe zoektool via beeldherkenning en het verder uitbreiden en opleiden van de vrijwilligers.

- b) Stad Leuven / Stadsarchief
- c) januari tot december 2012
- d) 76.620 euro
- e) De doelstellingen werden voldoende bereikt. Er was een goede vrijwilligerswerking. Jammer genoeg werd het traject niet gedocumenteerd via de toolbox CEST.

Azura (fase 2 van 2):

- a) Het project betrof de ontwikkeling van de film- en beeldbank 'Azura', inclusief de verdere uitbouw en invulling ervan en de ontwikkeling van nieuwe erfgoedprojecten waarbij linken worden gelegd met de filmbank en waarbij oud filmmateriaal kan dienen als uitgangspunt of als inspiratiebron.
- b) Projectvereniging Cultuuroverleg Azura
- c) april 2013 tot maart 2014
- d) 45.000 euro
- e) De uitvoering was matig, maar toch voldoende voor uitbetalen saldo. De realisaties voor de tweede fase blijven beperkt, rekening houdend met de vooropgestelde resultaten. De focus in de tweede fase zou op ontsluiting liggen. Hiervoor werd er in de aanvraag van diverse projecten gesproken ter ontsluiting naar scholen, senioren, een lokale werking. In de praktijk werd i.s.m. de Veerman één project naar scholen gerealiseerd (Tijdsmobiel). Een werking naar senioren beperkte zich tot één compilatiefilmvertoning. In het kader van verdere input in de filmbank en Tijdsmobiel werd wel een vrijwilligerswerking opgestart (er wordt gesproken van een pool van 30 vrijwilligers, in de afrekening zijn vrijwilligersvergoedingen voor een viertal personen). De vrijwilligers werden opgeleid voor verdere input in de filmbank. Voorts was er een promotie van de filmbank (met aanwezigheid op Erfgoeddag en via de erfgoedzalons op diverse plaatsen), en een studiedag ter ontsluiting/expertisedeling. Deze acties zijn op zich waardevol, maar de vooropgestelde projectresultaten blijven toch beperkt.

Jean Linden, crossmediaal figuur in de negentiende eeuw:

- a) Het project beoogde de inventarisatie en digitalisering van de herbariumcollectie Jean Linden te Gent en Meise. Via internationale partners zullen de data vervolledigd worden en de kwaliteit verzorgd (controle, standaarden). De ontsluiting gebeurt via een website.
- b) Universiteit Gent - Plantentuin
- c) september 2013 tot augustus 2014
- d) 18.400 euro
- e) De aanvrager diende een nieuw projectplan met aangepaste begroting in omdat het toegekende bedrag beduidend lager was dan het gevraagde bedrag. De uitvoering van het project werd positief geëvalueerd.

Tekstaffiches: spiegel van het dagelijks leven tijdens de Eerste Wereldoorlog:

- a) Dit project wil de tekstaffiches ontsluiten als bron voor de kennis omtrent het dagelijks leven tijdens Wereldoorlog I. Het project wil de volledige collectie tekstaffiches uit de Eerste Wereldoorlog lokaliseren, inventariseren, duurzaam bewaren en digitaal ontsluiten naar een zo ruim mogelijke gebruikersgroep, gebruik makend van vernieuwende technieken.
- b) Stad Gent / Stadsarchief
- c) juli 2013 tot december 2016
- d) 215.000 euro
- e) De laatste fase loopt nog.

Multimediaal platform voor de ontsluiting van Poëzie-erfgoed:

- a) Het project beoogde de oprichting van een digitaal multimediaal platform in functie van de verdere ontsluiting van het poëzie-erfgoed uit Vlaanderen, Nederland en Zuid-Afrika. Dit wordt gerealiseerd vanuit een breed samenwerkingsverband, met focus op de ontsluiting van het erfgoed en de digitale duurzaamheid.
- b) Poëziecentrum Gent
- c) februari 2014 tot juli 2015
- d) 40.000 euro
- e) Het opstellen van een duurzaam datamodel gebeurde op basis van CEST. Het project werd geregistreerd op de projectendatabank van FARO. Het is positief dat er sterke nadruk ligt op het structureel verankeren van 'Paukeslag' binnen werking Poëziecentrum, ondanks het wegvallen van projectsubsidies.

Duiken in de machine. Industriële en agrarische machines in 3D?:

- a) Het project is een experimenteel onderzoek naar het gebruik van 3D tekeningen in het beheer, de bewaring en ontsluiting van industrieel en agrarisch erfgoed en de kwaliteitsverbetering die dit gebruik met zich meebrengt. Het onderzoek gebeurt aan de hand van verschillende cases. Het project wil een antwoord bieden op de knelpunten die er zijn bij het conserveren en ontsluiten van grote industriële en agrarische stukken.
- b) Texture - Stedelijke Musea Kortrijk
- c) januari 2015 tot juni 2017
- d) 150.000 euro
- e) Het project loopt nog.

Deponering van digitale publicaties uit Vlaanderen: proeftuinontwerp en beleidsontwikkeling:

- a) Een regelgevend kader voor de deponering van digitale publicaties uit Vlaanderen is een noodzaak, om de culturele productie van vandaag te kunnen blijven borgen voor toekomstige generaties. Vanuit een haalbaarheidsonderzoek uit 2014 zet men nu een volgende stap : het ontwerpen van een proeftuin met business-model en het werken aan beleidsontwikkeling en sensibilisering met het oog op een toekomstig wetgevend kader.
- b) Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience
- c) juli 2015 tot september 2016
- d) 62.820 euro
- e) Het project loopt nog.

Haalbaarheidsstudie dienstverlening born digital architectuurarchieven:

- a) Dit project beoogt een haalbaarheidsstudie naar de uitbreiding van een dienstverlening voor digital-born architectuurarchieven, met bijzondere aandacht voor het reeds ingrijpen op het moment van de archiefvorming en zo vroeg mogelijk overdracht van de archieven naar de archiefinstelling. Men wil daarbij ook onderzoeken hoe dit gefinancierd kan worden en of de conclusies ook toepasbaar zijn voor verwante organisaties binnen het cultureel-erfgoedveld.
- b) Architectuurarchief Provincie Antwerpen
- c) maart 2016 tot februari 2017
- d) 60.000 euro
- e) Het project moet nog opgestart worden.

3. Internationale cultureel-erfgoedprojecten

Het oude boek en de nieuwe media:

- a) Dit project betreft het opzetten van een multimediale presentatie waarin de fysieke wereld van het oude boek in dialoog treedt met de virtuele omgeving van de nieuwe media. Vijftig prestigieuze en representatieve drukwerken uit de vroege zestiende eeuw worden gepresenteerd. Met sociale media en mobiele toestellen wordt een link gemaakt naar online content op maat van de bezoeker.
- b) Vlaamse Erfgoedbibliotheek vzw
- c) juli 2015 tot juni 2016
- d) 120.600 euro
- e) Het project loopt nog.

Implementatie van een data hub voor musea binnen de context van een referentie architectuur:

- a) Het project omvat het ontwerpen en ontwikkelen van een datahub voor museumdata. Dit is een virtuele draaischijf die de uitwisseling en publicatie van data gestockeerd in collectieregistratiesystemen op een open, gestandaardiseerde en betrouwbare manier mogelijk maakt. Deze op best practices en standaarden gebaseerde software maakt het mogelijk om collectiedata uit de verschillende musea te integreren met behulp van moderne webtechnologieën. Hierdoor komen nieuwe vormen van hergebruik op het Web binnen handbereik. Dit opent deuren naar een efficiënter beheer en beleid, verhoogde visibiliteit en het verkrijgen van nieuwe inzichten.
- b) Vlaamse Kunstcollectie (VKC)
- c) januari tot december 2016
- d) 60.000 euro
- e) Het project loopt nog.

Middelen e-cultuur

Databank Immaterieel Cultureel Erfgoed

- a) Dit project had tot doel een databank te bouwen waarin op een gestructureerde wijze informatie over immaterieel cultureel erfgoed in Vlaanderen wordt bijgehouden en deze databank ontsluiten via een website waar experts, gemeenschappen, groepen en individuen kennis kunnen delen en expertise uitwisselen.
- b) PureSign
- c) december 2011 tot juni 2012
- d) 33.940,50 euro
- e) De website is beschikbaar op <http://www.immaterieelerfgoed.be/> .

Vertaling termen Art & Architecture Thesaurus naar het Nederlands (AAT-Ned)

- a) Dit project betrof de coördinatie van de vertaling van 3.000 termen en de bijhorende scope notes die dienen opgenomen te worden in de AAT-Ned thesaurus. In totaal ging het om ongeveer 90.000 woorden die van het Nederlands naar het Engels moesten vertaald worden.
- b) PACKED vzw
- c) september 2011 tot december 2012
- d) 18.000 euro
- e) De vertalingen werden uitgevoerd.

Crowdsourcingproject Tijd voor 80

- a) Dit betreft een crowdsourcingproject geïnspireerd op het project "Citizen Archivist" van het National Archives, waarbij de eindgebruikers de mogelijkheid hebben om input aan te leveren voor een online-collectie. Het project werd uitgezet op twee pijlers: online en digitaal verzamelen van content, gecombineerd met het stimuleren / creëren van online interactie via de inzet van sociale media. Tegelijk poogde dit project na te gaan hoe musea aan digitale collectievorming kunnen doen.
- b) Huis van Alijn
- c) november 2012 - december 2014
- d) 10.000 euro
- e) Het eindrapport van het crowdsourcingproject Tijd voor 80 werd opgeleverd. De website <http://www.tijdvoor80.be/> toont de resultaten van het project.

Mediawijs werken met erfgoedbronnen op INgeBEELD

- a) Dit project had als doel om meer culturele content binnen INgeBEELD ter beschikking te stellen en een betere ontsluiting van de bij cultureel-erfgoedorganisaties beschikbare digitale content te bewerkstelligen. Het platform INgeBEELD (<http://www.ingebeeld.be>) is de sluitsteen van een ontwikkelingsproject van CANON Cultuurcel rond audiovisuele vorming, en wordt gebruikt in de lerarenopleiding. Het platform fungeert als ruimte voor ontmoeting, uitwisseling, reflectie en verdieping rond mediawijsheid in het onderwijs.
- b) PACKED vzw en BAM vzw
- c) december 2012 – oktober 2014
- d) 40.000 euro
- e) De overeenkomst werd uitgevoerd zoals vooropgesteld. Culturele content werd ter beschikking gesteld binnen INgeBEELD.

Expert in de klas voor buitengewoon onderwijs

- a) Dit project had tot doel het organiseren van twee pilootlessen organiseren die, enerzijds, de meerwaarde van de methodiek van Virtuele erfgoedexpert (een innovatieve, vernieuwende educatieve methode die breedbandtechnologie implementeert in het onderwijs) onder de aandacht wil brengen voor leerlingen met een beperkte mobiliteit en, anderzijds, de methodologie om aanbod te creëren voor kinderen met een autismespectrumstoornis wil documenteren.
- b) FARO
- c) september 2012 - augustus 2013
- d) 15.000 euro
- e) De resultaten van het project zijn beschikbaar op <http://www.faronet.be/node/47158>

Onderzoek deponering digitale publicaties

- a) Dit project betrof een onderzoek naar een kader voor het systematisch deponeren van digitale publicaties in Vlaanderen. Onder 'publicaties' wordt verstaan alle publicaties die in Vlaanderen of door Vlamingen in het buitenland worden uitgegeven, evenals alle relevante buitenlandse publicaties die in hoofdzaak over Vlaanderen handelen.
- b) Vlaamse Erfgoedbibliotheek vzw
- c) december 2013 – december 2014
- d) 39.800 euro
- e) Het eindrapport werd gepubliceerd: <http://www.vlaamse-erfgoedbibliotheek.be/bron/3510>

Persistente identificatie

- a) Dit project had tot doel het realiseren van een unieke en persistente identificatie van entiteiten in de collectiedata van VKC, CAHF en LUKAS, m.n. de kunstwerken zelf, de beschrijvingen van deze kunstwerken, hun digitale representaties en de betrokken kunstenaars.
- b) PACKED
- c) September 2013 tot september 2014
- d) 30.976 euro
- e) Het project werd succesvol afgerond. Het project Persistente Identificatie (PID) identificeerde ruim 40.000 kunstwerken, hun vervaardigers, objectnamen, dateringen en bewaarinstellingen met een 'persistente URI'. Een persistente URI is een uniek webadres waarmee musea in de toekomst informatie over en beelden van een kunstwerk op een duurzame en efficiënte manier toegankelijk kunnen maken op het web. PACKED bouwde een demonstrator-applicatie waarmee de inhoudelijke verbanden (wie, wat, wanneer), overlappingsen en hiaten tussen de aan het project deelnemende databanken zichtbaar gemaakt werden en mogelijke links naar externe bronnen aangegeven werden.

Erfgoedbeacons

- a) iBeacons zijn een nieuw type van zenders die hun aanwezigheid kunnen melden aan recente smartphone's en tablets. Door hun zeer lage energieverbruik bieden deze toestellen nieuwe mogelijkheden op het vlak van 'location awareness'. Doelstelling was deze technologie te introduceren in de erfgoedsector door middel van het ontwikkelen van een app die de informatie van de Erfgoedkaart.be koppelt aan iBeacons. Dit maakt het mogelijk om de informatie over een lokale erfgoedorganisatie te sturen naar passanten zoals toeristen, recreanten en bezoekers die beschikken over de app.
Daarnaast was het de bedoeling de app uit te breiden met twee games, namelijk een schattenjachtspel en een quiz.
- b) FARO vzw
- c) december 2014 – november 2015
- d) 20.000 euro
- e) Het project werd succesvol afgerond. De ErfgoedApp is gratis te downloaden via Google Play en de AppStore, de website <http://www.erfgoedapp.be/> werd in gebruik genomen en de erfgoedBeacons werden door verschillende cultureel erfgoedinstellingen gebruikt.

Vervolgproject I persistente identificatie

- a) Het vervolgtraject persistente identificatie had tot doel de webadressen en de metadata die nu enkel nog in een afgeschermd testomgeving beschikbaar zijn, verder te verrijken en toegankelijk te maken op het web. Wanneer de onderstaande projecten gerealiseerd worden, wordt het voor ontwikkelaars in de toekomst een stuk eenvoudiger om webapplicaties te bouwen met beelden en metadata over deze kunstwerken. Collectiebeheerders kunnen van hun kant eenvoudig beheren welke data en beelden precies via deze webadressen ter beschikking worden gesteld. Tot slot wordt de realisatie van de data hub een stuk eenvoudiger omdat alle identificatie- en contextuele gegevens over de kunstwerken genormaliseerd werden en dus een stuk eenvoudiger te indexeren.
- b) PACKED vzw
- c) december 2014 – december 2015
- d) 80.140 euro
- e) Het project werd succesvol afgerond. Er werd een tussentijdsrapport en een handboek 'Hoe word ik datauitgever' opgeleverd voor deelproject 1. De

deelprojecten 'Event-based objectbeschrijvingen' en 'Linked Open Data (LOD) publicatie via Wikidata' werden eveneens succesvol afgerond.

Vervolgproject II Persistente identificatie: duurzame koppelingen tussen kunstwerken, archieven en publicaties

- a) Met dit vervolgproject wordt het werk uit de voorgaande projecten van het PID-voor zichtbaar voor museum-, archief- en bibliotheekbezoekers: enerzijds leiden kunstwerken naar boeken en archieven over de kunstwerken, anderzijds leiden boeken en archieven naar de kunstwerken die erin beschreven worden. Het project omvat een aantal pilootprojecten waarbij telkens een museumcollectie vervlochten wordt met een verwante bibliotheek of archiefcollectie. Die vervlechting bestaat uit het uitwisselen en documenteren van persistente URI's in de collectiedata. Die URI's kunnen vervolgens gebruikt worden om duurzame links te maken op het web en om collectiedata te verrijken en beter doorzoekbaar te maken.
- b) PACKED vzw
- c) december 2015 – december 2016
- d) 90.000 euro
- e) Het project loopt nog

In het kader van de transitie van de culturele bevoegdheden van de provincies komen de provinciale erfgoedbanken in beeld. De details inzake personeelsinzet en het jaarlijks werkingsbudget worden eveneens gedetailleerd geïnventariseerd maar zijn momenteel nog niet beschikbaar.

Een overzicht per initiatief:

Donnet

- Provincie Antwerpen
- Finaliteit: Registratiesysteem voor erfgoed in de provincie Antwerpen, zonder publieksluik/digitale ontsluiting. Het gaat om een intern systeem.
- Doelgroep: Erfgoedbeheerders, met nog een sterke focus op kerkfabrieken vanuit de provincie zelf (historisch gegroeide werking), professionele actoren met erfgoedcollecties (ook de eigen musea) en niet professionele actoren met erfgoedcollecties.

Erfgoedplus

- Provincies Limburg en Vlaams-Brabant
- Finaliteit: Erfgoedplus.be is een (zoek)website voor cultureel erfgoed in Limburg en Vlaams-Brabant. De website maakt alles zichtbaar en toegankelijk voor iedereen. Zo worden ingevoerde erfgoedobjecten visueel in kaart gebracht en zijn ze onderling doorzoekbaar via de achterliggende databank. Via het Erfgoedregister, de invoermodule in Erfgoedplus.be, kunnen organisaties die zelf geen digitale inventaris hebben, hun erfgoedobjecten beschrijven en rechtstreeks invoeren in de databank.
- Doelgroep:
 - o Erfgoedregister: erfgoedsector
 - o Erfgoedplus: handig als instrument voor toeristische diensten, gidsen, leerkrachten, professoren, scholieren, studenten, ... en het brede publiek

Erfgoedinzicht

- Provincies Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen
- Finaliteit: Erfgoed in Oost- en West-Vlaanderen virtueel toegankelijk maken voor een breed publiek. Erfgoedinzicht.be is één van de instrumenten van de interprovinciale depotwerking, naast het beheersysteem voor de veilige opslag van erfgoedgerelateerde bestanden en de centrale databank met gebruiksvriendelijke invoermodules voor de gestandaardiseerde beschrijving en het optimaal beheer van erfgoedcollecties. Erfgoedinzicht heeft als doel het

netwerk van erfgoedhouders en -beheerders te versterken door de samenwerking te bevorderen en de uitwisseling van collectiegegevens en -stukken te vergemakkelijken.

- Doelgroep:
 - o Backoffice Erfgoedinzicht: erfgoedhouders en -beheerders (professionele en niet-professionele spelers(kerkfabrieken))
 - o Erfgoedinzicht website: breed publiek.

In hoeverre maken de actoren binnen de cultureel-erfgoedsector gebruik van kennissystemen om het door instellingen beheerde erfgoed in een context te kunnen plaatsen? Welke evoluties zijn daar merkbaar?

Voor het beheer van digitale collecties maken cultureel-erfgoedorganisaties gebruik van softwarepakketten (vb. Adlib, TMS, ...). Om de duurzaamheid van dit beheer te verhogen is het noodzakelijk om gestandaardiseerd te werken (met gecontroleerde woordenlijsten, thesauri, ...) bij het creëren, beheren en toegankelijk maken van digitale collecties.

Het gebrek aan specifieke expertise rond deze materie bij cultureel-erfgoedorganisaties heeft de laatste jaren de nood aan overkoepelende ondersteuning doen toenemen. Zo is de cultureelerfgoed-standaardentoolbox (CEST) ontwikkeld: een instrument dat beheerd wordt door PACKED om organisaties wegwijs te maken in het gebruik van standaarden bij het creëren, beheren en toegankelijk maken van digitale erfgoedcollecties. Maar ook projecten zoals de AAT en Persistente Identificatie bieden een belangrijke stimulans om de digitale collecties te verbinden en ruim toegankelijk te maken.

Verschillende problematieken overstijgen de capaciteit van de individuele instellingen. Een duurzame digitale preservatie is bijvoorbeeld een uitdaging waarvan de invulling in grote mate afhankelijk is van specifieke infrastructuur en kennis. Het Vlaams Instituut voor Archivering (VIAA) is in december 2012 door de Vlaamse Regering opgericht met het doel om het digitale erfgoed van Vlaanderen op een duurzame manier te bewaren en toegankelijk maken voor iedereen.

Daarnaast is ook massadigitalisering een activiteit die best centraal aangestuurd wordt omwille het genereren van efficiëntiewinsten door schaalgrootte.